

לצחוק או לבכות?

הנושא עתיק מאד: אדם משתוקק להי שג דבר-מה ואינו מוצע מעצמו כל סור רח לביצוע שוקתו. אך — הגורל מת ייצב לעומתו, עיוור, חסר-רחמים. היוונים ראו את המעשה כטרגי ביסודו, כתבו מחזות אודותיו, בהם הרעיפו לב בות צופים משך 80 דורות, גרמו להם לכבדו רב. צרפתי בשם מולייר היה כותב קומי דיות ולא ראה כל סיבה לצחוק מהאיש הקטן המאוכזב. המנסה, בדרך ילדותית להליחם בגורלו. הוא כתב מחז זה בדחני, כינהו בית ספר לנשים. אחר 300 שנים, בהן צחקו, תמהו (והשתעממו) הרבה מאד צופים מהמחז זה בא הבמאי הצעיר מיכאל אלמו ונטלו לידיו. מפתח שיטת ההצגה הויריתית הו רינו שכבת אבק קלסית מהמחזה, הגיע לכלל מסקנה הציגונית: כיוון שהציגונו ת היסוד שבמחזה מציאותיים ככיום היכתבם אין צורך להלביש את השחקנים בגדי אופנת המאה 18'. אפשר להציג לבו שים בגדים מודרניים (וחבל שאלמו לא עשה זאת גם לשפת המחזה). אך אחר החלטה הגיונית זאת רעדה במקצת ירו האמיצה של הבמאי אלמו: הקווים הנוגדים הודית שבמחזהו של מולייר חורגים מסגרת הצגה קומית רגילה. אלמו לא יכול, וכנראה לא רצה, לבלום את הכוח החיוני בו מציפה הקר מיה את שדה הטרגדיה. התוצאה: הפועה בלתי מאוונת, הססנית. אך דווקא כפילות מתמיהה ומסבכת זאת של ההצגה הפכה את בית ספר נגשים של מולייר (ואלמו) למאורע ראוי לציון.

בעל שש הלשונות

ביום א' בבוקר, שעות מעטות לפני הגשת רשימות המועמדים למשרד השופט העליון בקריה, צילצל הטלפון בבית החרושת "עסיס". שמעון בורנו, שישב בישיבה עם כמה ממנהלי העבודה במפעל, הרים את השפופרת. בקצה השני של הקו היה פרץ ברנשטיין, ראש מפלגת הציונים הכלליים. השאלה בפי ברנשטיין: האם מוכן שמעון להיכנס לרשימת המועמדים של מפלגתו? שמעון היררה פחות מ-5 שניות, ענה "כן". השיחה נסתיימה. כצורה פשוטה זהו הובטח כי ייכנס לכנסת השניה אדם השונה תכלית עינוי מן הח"כים הפוליטיקאים, קלי הלשון ואוהבי הפירסומה, שהישוב התרגל להם ככנסת הראשונה. יום לפני המלחמה. האיש שנתן בפשטות כה רבה את הסכמתו לצעד ש ישנה את כל תוכן חייו, אינו איש הרגיל לחיות על פי קפריסות. להיפך, שמעון בורנו הוא הארכיטיפוס של האדם המ תכנן, המנהל-היצרן שהסביע את חותמו על התרבות של המאה העשרים. הווגמה הכוללת לכך היא פרשת עליתם של בני משפחת בורנו לארץ. אלפי בעלי הון בגולה החליטו, לפנייהם ואחריהם, להגר לארץ זו, גייסו את כספם, קיבלו ויזה, עלו. לא כן נהגה משפחת בורנו. היה זה באמצע שנות ה-30. ארבעת האחים (ליאון, משה, יוסף, שמעון) ישבו באיטליה, ניהלו חברה מסחרית גדולה לצמר-גפן. מוסוליני שלט באיטליה, היט לר הסעיר את גרמניה. ישבו האחים והח ליטו: תפרוץ מלחמה, יש לעלות לארץ ישראל, להעביר אליה את הונם. אחרי שיקול יסודי הוחלט: המלחמה תפרוץ, מן הסתם, בסוף 1938. עד אז יש להשלים את המיבצע. כמרגליו של משה, בשעתו, יצאו שנים מארבעת האחים (ליאון הבכור ושמעון) לארץ-ישראל, לסייר את השטח, להכשר את הקרקע. כעבור שנה, ב-1936, בישרו למפקדה באיטליה: הוקם מפעל לסיגוריות (האחים בורנו בע"מ), אולם אין המפי על מספיק לכל ארבעת האחים. לפיכך דרושות עוד שנתיים, עד לשעת האפס הקבועה, כדי לרכוש מפעל שני.

תאריך. למחרת היום פלש היטלר לפולין, פרצה המלחמה. מוזל בלתי רגיל? בעיני הישוב ההלה, אותה שעה, פרשה של מזל בלתי רגיל: עסיס, זה המפעל שפשט את הרגל ונקמה במחירי זול ביותר, זנק וניקה גדולה קדימה, התפתח תוך זמן קצר לכפעל-ענק. מאות אלפי החיילים הבריטיים, ש נתקו ממקורות האספקה האירופיים, שנו את מיציו, אכלו את ריבותיו. אולם בעיני האחים בורנו, שאינם מאמינים במזלות, לא היה זה אלא התגשמות של תכנית שתוכננה בקור-רוח, בוצעה בסבלנות. בעצם ימי השיא המלחמתי זכרו האחים כי המלחמה תחלוף אי פעם, ויחד אתה התנאי משהעשירו את עסיס. הם החלו משקיעים חלק גדול מן הרווחים במחלקות חדשות, שתתפתנה רק בימי השלום. התוצאה: כשבה השלום לא מצא את עסיס בלתי-מוכן. אולם היתה זאת מכה מכאיבה מבחינה כלכלית, חבר העובדים הצטמק לחצי: אולם המפעל נשאר קיים, יצא למסע-נצחון שני. הסיכום: כיום מעסיק עסיס בין 150 ו-400 פועלים (בהתאם לעונתו). מפעל הסיגוריות מעסיק 200 איש. תריסר אנשים נוספים עובדים במפעל הכולה, המעבד את המיצים של קליפות התפוחים. "שרה-החץ" מאוכזב. שמעון בורנו, שרה-החץ של ממשלת-האחים, הוא הצעיר בחבורה: בן 41, נשוי, אב לבת (12) ולבן (4). כאחיו נולד בבולגריה, שיצא אותה בהיותו בן 5, התחנך בבית ספר גרמני בשווייץ, עבר, עם סיום לימודיו, לאיטליה. עם אחיו הוא מדבר ספני יולית, עם אשתו (שנשאה בארץ) גרמנית, עם ילדיו עברית. עם מבקרים הוא יכול לדבר גם צרפתית, אנגלית, איטלקית. נהבא אל הכלים, שונא פרסומה בכל צורותיה ומייחס חשיבות לעשיית הדברים יותר מאשר לדיבורים עליהם, התבלט שמעון בכל מקום כמעט בעל כרחו. פעיר לחתו הציבורית הצטמצמה בשני כוונים: ההגנה הרמטגנית, בה תפס עמדת מפתח, והתאחדות בעלי התעשייה. אם כי לא היה מעולם סוציאליסט-שלי סלון, כיצונים מחוגו של זלמן ירושלמי, התנגד שמעון בתוקף לקו הקיצוני של היצרנים הלימניס, מחוגו של מקס רוזן. הוא הטיף לשיתוף פעולה עם ההסתדרות, למתן תנאי עבודה מקדמים ביותר לפועלי ליב. התוצאה: ב-10 השנים האחרונות, שהיו ברובן סוערות מאד ביחסי העבודה, לא פרצה בעסיס אף שביתה אחת. כשקמה המדינה נטה, מטבעו, למפלגה הפרוגרסיבית, הופיע ברשימת מועמדיה בבחירות הכנסת הראשונה. אולם עמדתו של פנחס רוזן בכנסת איכזבה אותו אכי ובה מרה. לדעתו ניצלה מפא"י את של-טונה לטובת הסקטור הכלכלי שלה, על חשבון התעשייה הפרטית. הפרוגרסיבים, במקום לרסן את מפא"י ולהניעה למתינות, היו לגרורים עיוורים, תלויים בה בכל הבחינות. לפני כמה חודשים יצא שמעון בורנו את המפלגה הפרוגרסיבית. בשיחה עם פרץ ברנשטיין אמר שאין צורך לשכנעו, שהוא יצביע בעד הציונים הכלליים, אף כי אין הוא מחבב את ראשי מפלגתם. ברגע האחרון נזכר ברנשטיין בשיחה מק רית זו, החליט שיש לצרף איש-מעשה בעל שיעור קומה לרשימתו. שרית-עשיה מקצועי? מכיון ש- ברור כבר עתה כי הכנסת השניה לא תהיה שונה, ברמת חבריה, מן הכנסת הראשונה, קשה לנחש כיצד יתאים את עצמו איש מסוגו של שמעון בורנו לציר בור של פוליטיקאים מפלגתיים מקצועיים. השיטה הרגילה של פולמוס עולבני, מלי צות דמגוגיות על כל הנושאים בעולם, העדפה כללית של אינטרס המפלגה על התעמקות במהות הענין, תהיה זרה לו תכלית ורוח. אפשר לנחש שיגה כישראל לגלילי, דיבר מעט במליטה, ישקע בעיקר בעבודת הועדות הפועלות מאחורי ה קלעים. לגבי קואליציה מפאית-ציונית-כללית יש לשמעון בורנו דעות מסוימות מאד: אם ימסרו לציונים הכלליים כל התיקים הכלכליים (האוצר, מסחר ותעשייה, + אולי קלאות) כדאי להם להצטרף לממ שלה. אם לא, מוטב להם להישאר באופר ויציה. על כל פנים, אסור להם לחזור על שיאתם בעבר, שכקיבלו לידיהם את תיק המסחר והתעשייה, מבלי שיוכלו לפעול מאמה. מכיון שהתיק המרכזי (האוצר) נשאר בידי איש מפא"י, אם יצליחו בציונים הכלליים, יעשו בחכמה אם ימסרו לשמעון בורנו את

תיקו של שר המסחר והתעשייה, יצרפו בואת לממשלה את השר הראסון שהוא איש מקצוע בשטח המופקד בידו. אם ייכשלו, קשה להניח שאיש-מעשה תוסס כמוהו ימסור ארבע שנים רצופות להפקיד של ח"כ אופוזיציוני. **אב שבעת הילדים** ד"ר יוסף לאם, ח"כ מפא"י שהפך שופט מחוזי, הוכיח תוך תקופת כהונתו הקצרה את יכולתו כשופט מפור: מבין 15 תיקים שהגיעו לפניו, חיסל 6 בדרך פשרה בין הצדדים. **ד"ר יוסף לאם, ח"כ מפא"י שהפך שופט מחוזי, הוכיח תוך תקופת כהונתו הקצרה את יכולתו כשופט מפור: מבין 15 תיקים שהגיעו לפניו, חיסל 6 בדרך פשרה בין הצדדים.** **שמעון בורנו, מועמד צ"כ** התשובה: כן **ח"כ אחר, אברהם אלמריה, ה ספרדי שהפך מועמד מס' 113 ברשימת מפא"י, ושלט בכנסת הראשונה בתיקוני שגיאות. הדוקוק לחבריו הח"כים, פנה לעיסוק חשוב: הוא מכין לדפוס ספרון עברית בכנסת הראשונה שיכיל את פלישות הפה ושגגות הלסון המשונות שהושמעו בכנסת. מי שהיה חברו לסיעה הספרדית, אליהו אלישר, הוכיח שבוע את יכולתו. כממלא מקום ראש עיריית ירו שלים נפרד ממארכ שאנאלי, שהעביר את תערוכת תמונותיו להלאביבי, בנאום אידי. אותה שעה הגיע ראש העיר, שלמה זלמן שרגאי, לפריס, בירת צרפת, מחוגגת את יום הולדתה האלפיים. כי מתנת יום הולדת מכר לפייר דה'הגורי, ראש עיריית פריס, ספר הנ"ך בכריכת זהב טהור, מאת: ירושלים בת שלושת אלפים השנה. בינתיים חזר שר האוצר, אליעזר קפלן, מארצות הברית, היה מלא סיפורים כרימון. אחד מהם: בהיכנסו לבית כנסת (לראשונה בעשרים שנים) ריפורמי בניו-יורק, נתבקש להסיר כובעו. כשלא נענה, הוסכם להרשות נוכחותו של מתפלל אחד חובש כובע. ההנמקה: לישראל מותר. **מישה אונא, 44, איש ההתיישבות העובדת וח"כ החזית הדתית, המופיע במקום השני ברשימת הפועל המזרחי (בזכות היותו האידיאולוג של סיעת "למפנה") מצטיין, אחר בדיקת כל המדיס הבטוחים לכנסת השנייה, בשיא: הוא אב לשבעה ילדים. איש חזית העיר, אליהו מזור, התער שין האגודאי שלא יחזור לכנסת (הוא אחרון ברשימתו) היה מלא רוח ליצנות. כאשר, בסיום ישיבות הכנסת (ראה בח דינה), צולמו כל הועדות הכנסת על ידי הצלם הרשמי, עלה יחד עם ועדתו — ועדת הכנסת — על גג הבניין, העיר: זו הפעם הראשונה שועדת הכנסת ער מדת על גובה" (14 מטרים מעל לרחוב). אותה שעה נועצו אנשי מטה אר"ם במפקדם, הלייטננט גנרל ויליאם ריילי (שזכה בכוכב גנרל ליש), דובר כיצד להליחם בלהקות העקרבים המת קיפות את מקום מושבם, ארמון הממ שלה בירושלים. בין הנפגעים: שמונה כלבים, שלושה עיזים, שני חמורים (כולם: רכוש אר"ם). **לד"ר מוחמד מוסרף, ראש משרד פריס, כאות הוקרה על שצדו את הלאמת הנפט: הקמת מפלס בככר בראש גית על חשבון משרד הפנים האיראני.** * אחי הגנרל צירל זה-גול.****

יהודה (ארנוולף) פוקס ואדיהו (הוראס) גוי מקור החטא: הידיעה

כשהגיע סתו 1938 הגורלי, ואגרופו של היטלר איים על צ'כוסלובקיה, טרם סוים המיבצע. שני האחים שנשארו באי טליה היו מוכנים לנטוש בכל רגע את עסקיהם, ישבו על מוזדותיהם הארוזות, כשבדיהם היוותו. אולם במקום מלחמה באה מינוכן. האחים החליטו: סכנת המלחמה נדחתה לאביב 1939. ליאון ושמעון שמו עיניהם על מפעל שפשט את הרגל: עסיס. חשבונם היה צלול: תפרוץ מלחמה, דרך הים התיכון תנוקח, הצבא שיחנה במזרח התיכון יהיה זקוק למוון. החווה נחתם כשהיטלר נכ נט לראג, הספר הלבן ירד על הארץ. שני האחים באו מאיטליה, המשפחה הת אחרה בארץ-ישראל. אולם עוד נשארו חודשים מעטים עד למלחמה. האחים החליטו לנצלם. להקים באירופה סוכנויות לעסיס. אחד האחים חזר לאירופה. נקבעה לו שעת אפס לחזר: 30 באוגוסט. הוא חזר בדיוק באותו